Ч. 153. Львів, неділя дня 24. (11.) липця 1910. Річник XIV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублїв; з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублїв; з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублїв.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских сьвят о $5^1/_2$ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« при ул. Оссолїньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застережене.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в „Надісланім" 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Телефон Редакциї ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Соймова реформа виборча.

(✕) Галицкий сойм остав далеко поза иншими краєвими соймами що до свого складу і опирає ся все ще на перестарілій і дїйсному станови краю і єго населеня невідповідній виборчій ординациї. Всякі домаганя руских послів соймових від давних уже лїт на розширенє виборчого права, котре би хоч в части дало рускому народови вибрати відповідне єго чисельности представництво, оставали безуспішними і безвиглядними супроти рішучого опору польскої соймової більшости. Навіть т. зв. демократичні польскі сторонництва, коли лише домагали ся розширеня виборчого права, то все лише мали на оці дальше несправедливий розділ мандатів, лише скріпленє польского живла по містах.

Виборча реформа ухвалена в державній раді і введена в житє, була новою понукою до переведеня соймової реформи і тепер із ще більшою силою виринуло домаганє загального, рівного права виборчого, за котрим станули рускі посли, хоч центральне правительство що до соймів занимає в тій справі відпорне становище. В галицкім соймі отже теперішньої законодатної доби виступили рускі посли з таким внесенем, а крім того з польскої сторони появили ся ріжні предлоги. На останку вибрано неустанну комісию для виборчої реформи, щоби она виготовила на слїдуючу соймову сесию на основі внесень і начерків поданих в соймі відповідну предлогу закона. Комісия вибрала підкомітет, однак засїданє і комісиї і підкомітету і роботи в них ішли дуже пиняво, а з того було видно, що они з тою роботою зовсїм не кваплять ся, щоби бодай теперішнїй сойм в давнїм складі дожив свого віку.

В червцї на підкомітеті міскі посли домагали ся значного збільшеня числа міских мандатів, а коли се домаганє без рівночасного збільшеня числа послів з инших курій відкинено, міскі посли не приняли предкладаного містам збільшеня мандатів о девять і заявили, що дальше не можуть брати участи в роботах підкомітету. До тої заяви прилучили ся також людовцї задля ухваленя підкомітетом чотирократної плюральности для міст. Минувшої середи зібрала ся наслїдком того повна комісия, щоби полагодити сей спір між правицею, а міскими послами (лївицею), а перед засїданєм комісиї відбули ся ще вельми довгі довірочні наради всїх польских членів комісиї, в котрих брали участь також намісник і маршалок. Правиці розходило ся також о се, щоби определенєм способу вибираня послів з міст осягнути поруку, що з міст вийдуть вправдї демократичні, але не крайні посли.

Голова комісиї п. Ґломбіньский заявив на засїданю, що задачею сего засїданя є полагода спору викликаного на підкомітеті між правицею а лївицею.

Щоби довести до полагоди сего спору, поставив пос. Т. Цєньский іменем правиці внесенє, що комісия признає в засадї потребу збільшеня числа мандатів з міст у відносинах до загального числа послів.

Пос. др Кость Левицкий зазначив, що справа побільшеня числа мандатів з міст є справою другорядною. Найважнїйшою справою є тут установленє рівности виборчого права, отже комісия повинна найперше заняти ся сею справою і тому повинна рішити, чи виборче право оперти на безоглядній рівности, чи задержати куриальну систему. Др. Левицкий заявив ся за безоглядною рівностю, отже за знесенєм курії великої власности, яка тепер не має основи єствованя, і за заведенєм одної курії громад, в якій евентуально можна би утворити міскі і сільскі округи, завести национальний катастер і т. п. В найгіршім разї число селяньских мандатів повинно бути збільшене на стілько, на скілько сільска власність зросла парцеляцию двірских обшарів. Ставить отже внесенє, щоби поручити підкомітетови, взяти під увагу справу рівности і найперше ту справу порішити.

Пос. Сколишевский (люд.) заявив ся також за рівностю, а на случай задержаня курій домагав ся побільшеня числа сільских мандатів і поставив внесенє, щоби комісия признала в засадї потребу побільшеня числа сільских мандатів.

Пос. др. Макух заявив, що доки не буде рішена справа рівности, доти всї инші справи безпредметові; бо всї подробиці виборчої реформи залежать від того, чи виборче право буде рівне, чи нї. Отже поставив внесенє, щоби комісия приступила до розправи над рівностю виборчого права.

В голосованю внесенє Цєньского принято, проти голосів Русинів і людовців,

---

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірляндського пароха.
Переклав *Володимир Держирука.*

(Дальше).

Роздїл XXII.

Фабрика.

Хоч як сумні були мої думки, бачив я, що о. Летбі забрав ся горячково до працї над темами фільософічними та історичними, які я йому піддав. Відки дістав підручники — не знаю, досить того, що тихо доконував річий, які для мойого так повільного ума видавали ся чудом. Тому, коли увійшов я одного гарного цьвітневого дня до його хати (наше мале непорозуміє з причини хорої дївчини збільшило ще нашу приязнь), застав я на його столику чималу купу паперу до писаня, а біля него кілька тяжких книг, оправлених в скіру.

— Ага! закликав я — то ви забрали ся до того?

— Так, забрав ся — одвітив скромно. — Узнаю ваші слова за правдиві. Рішив ся я отже хоч трохи причинити ся до вмешеня умних наших сторін.

— Признаю, що з вас буде бистрий й глубокий мислитель, коли узнаєте мою велику, майже Прометеєву мудрість, та коли сказати правду, то не пригадую собі, щоби я вам щось більше радив крім працї над ширенєм католицкої лїтератури.

— Менше о се, отче парох! Досить того, зерно вже засїяне, форма відлита. Рішив ся я писати і рукопись мою післати до одної з духовних часописий. Як прийме редактор мою працю — добре; як відкине — не буду гнївний. Тимчасом прошу переглянути мій переклад похоронної проповіди Григорія Назіянзеньского в честь сьв. Василия; більше здаю ся на знанє церковної мови отця добродія, чим на хист перекладчиків шкоцьких, оксфордських.

— Чиж се не любий молодець? Щож лишало ся менї, як не переглянути сей величний панеґірик, що прославив його автора не менше від того, на котрого честь був писаний? На кінці працї „Про трьох кападокійців" о. Летбі бажає подати виїмки з їх бесїд і поем з оригінальним грецьким текстом і перекладом англїйським. Щаслива думка!

— Дотепер все добре — сказав о. Летбі, коли ми скінчили говорити про сей предмет — та з метафізикою буде труднїйше. Чоловік може там дуже легко заблукати ся. Відложимо се на инші часи. По перше: здаєть ся менї, що хвиля наверненя Ормсбі є близька. Молитви дїтий і бідної Аліциї отворили вже майже небесні брами. Друге: Аліция зачинає мене страхати. Під впливом сего страшного допусту, стаєть ся, що так скажу, сьвятою; я бою ся її дальше вести Дійшла вже до такої висоти, до якої не доходить вже мій духовий зір. Трете: 20-ого сего місяця впроваджуємо фабрику в житє. Говорю заздалегідь, бо отець парох мають бути головою і говорити в часї загальних зборів.

— Щось зовсїм противного до тих недосяжних вижин — сказав я — знаючи, що він більше склонний до практичних справ, чим до еволюций надприродних — та поговорим про все в порядку. Перше: чи ви, отче, є певні за Ормсбі?

— Майже. Лишив я його цїлком самого собі, бо справа є його особиста. Не читає вже і не арґументує. Що дня відмовляє ›Царю небесний‹, а як гадаю, то найбільше впливає на нього терпеливість і надлюдський спокій безталанної Аліциї.

— Не чує до неї обридженя?

— Що до того, то не може дивити ся на неї. Говорить, що се пригадує йому проказу розширену на сході більше від инших хоріб, та покора і терпеливість Аліциї чудує його дуже.

— Я також чудував ся...

— Тому — одвітив о. Летбі — з ляком думаю про веденє так високої душі. Гаразд, що і отець парох се замітили, бо може мати-му деякі вказівки.

— Гм... ви стаєте ся саркастичним, молодче, та, як бачу, вступаємо в область сьвятости. Розглянімо ся, як часто причащаєть ся Аліция?

— Кождої недїлї і сьвята.

— Чи бажала частїйше причащати ся?

— Так, та я під сим оглядом маю сумніви.

(Дальше буде).

внесене Сколишевского ухвалено відіслати до підкомітету, внесеня д-ра Костя Левицкого і д-ра Макуха упали.

На сім наради о год. 12·15 покінчили ся і засідане комісиї замкнено. Дальші наради комісиї і підкомітету будуть відбувати ся в часї соймової сесиї, котра однак не буде склткана виключно для нарад над виборчою реформою.

Таким способом виявило ся, що неустанна комісия, покликана соймом для приладженя виборчої предлоги, а також підкомітет сей комісиєю вибраний не сповнив своєї задачі, а соймова більшість добачаючи в якій небудь виборчій реформі небезпеку утрати дотеперішнього становища, зовсім не квапить ся з переведенєм виборчої реформи.

Відклик до ц. к. Ради шкіль. краєвої у Львові.

(*В справі катехитур в Чорткові*).
(Конець).

Так отже получивши всї школи латиньскої парохії в Чорткові, отворено дві посади катехитичні сталі із платнею 4.000 К, як небільше а рускі сьвященики по селах учать далеко більше число дїтий 9 годин за дармо і доперва понад 9 год. є платні. А то все в обсягу лат. чортківскої парохії. Лише декуди дістануть сьвященики ремунерацию за науку релїгії і то хиба лише в одній Білій, а всюда рускі не дістають нїчого, а лат. сьвященики мають платню хоч они і монахи. Ще тепер дооколичні сільскі школи служать до утвореня посад лат. катехитів сталих і то тодї ще, коли о рускій посаді ще нїхто і не подумав. А як прийшла черга і на утворене єї в Чорткові, той сам печаливий так дуже інспектор Крукевич при отвореню лат. посад цїлою силою своєї інспекторскої поваги наставав, щоби таки єї не було і проволїкав нїбито з формальних зглядів справу цїлий рік.

А тепер коли теперішний катехит має більше як сорок годин тижнево науки, а парохіяльне духовеньство є обтяжене роботою, інспектор і тепер не хоче довести до утвореня другої посади гр.-кат. катехита. А і четвертий доказ вже не печаливости, але справедливости маємо, коли зважимо, що н. пр. латиньскому сьвященикови в Чорткові без місиї вільно ходити на науку релїгії, коли будь і де будь, чи то яко катехитови заступникови, чи як з обовязку душпастирского. Руским сьвященикам се не вільно. Відомо прецїнь публично, що лат. катехити із женьскої і мужескої школи не ходять до своїх шкіл получених із їх посадами, але инші сьвященики їх заступають. Рускі сьвященики обтяжені аж до утоми, а як прийде до заплати, то приневолені йти з рекурсом до висших властий. За тую саму роботу, що робить аж трех лат. сьвящеників, дістає руский сьвященик ледви половину або не більше як третину тої заплати, яку дістають всї три лат. катехити. Ми вже говорили о сім, що дістають они повну плату без відтяганя 9 год., як то практикуєсь із рускими сьвящениками в Чорткові, а крім того они беруть ще далеко більше.

Руский катехит в Чорткові має аж чотири посади, тай чотири пенсиї. Так отже дістає до 2.000 К за школи народні яко сталий катехит а до 500 К річно за гімназию і семінарию. Се є найвисша платня, яку наводимо тут, щоб наглядно доказати, яку кривду поносить руский катехит в Чорткові. Обчислім тепер плату всїх трех лат. катехитів т. є. обох народних шкіл разом понад 4.000 К — (найвисша платня учителя сталого без пятилїтного додатку 1.700 К і 300 на хату), до того додаймо плату 500 до 600 К катехита із семінариї, то маємо вже разом 5.000—5.500 К, а порівнаймо із платою руского катехита, то ся остання плата виносить точнїсїнько ледви половину. Се вопіюща кривда! Значить ся, їм не обтягають 9 годин, їм утворено із тих 9 годин нові посади а ще й добре заплачено. В цїлім обсягу лат. парохії в Чорткові враз із дочерними костелами по сусїдних селах нема є 9 руских сьвящеників а щоб котрий з них дістав не 1.000 К, але хочби 100 К за науку понад 9 годин тижнево, то й бесїди нема, бо кождий з них має свою лише парохіяльну школу 6—8 год. на тиждень науки а за ту саму науку дістають лат. сьвященики винагороду. Отже мимо всего того не можемо допросити ся другої греко-кат. катехитури в Чорткові. Може хто би сказав, що нема на стілько дїтий в чортківских школах, щоби там був другий сталий руский катехит? В женьскій школі є понад 200 дїтий руских а з 900 не ходить ізза віддаленя, в мужескій школї вдвоє стілько, в семінариї учительскій до 100 і т. д.

Отсею дорогою звертаємось до Високої ц. к. Ради шкільної краєвої у Львові в справі утвореня в Чорткові посади для гр. кат. другого сталого катехита, та щоби подбала о се, щоби чим скорше були заспокоєні потреби руского населення релїгійно-обрядові, тай щоби звільнила від перетяженя в працї місцевих гр. кат. сьвящеників в Чорткові, як то зроблено вже давнїйше для латинників.

Горожани Чорткова, Вигнанки і Старого Чорткова.
(*Слїдують підписи*).

Допись з Сокальщини.

Сумний стан річи, який в нинїшнім часї запанував на нашій Галицкій Руси, приписуємо звичайно Полякам. Се груба ошибка! Пишучий се мав нагоду часто стрічати ся з Поляками, з окрестности Варшави і Познаня і пересьвідомив ся, що они тверезо і справедливо задивляють ся на руску справу і болїють над тим дуже, що всю вину незгоди і розладу у нас приписуємо виключно польскій народности. Кажуть бо они, що всему винуваті рускі перевертнї, що з поступом часу в Поляків пошили ся. Колиж близше придивимо ся всему, що у нас діє ся, то мимохіть заключити треба, що дійсно сї люди не розминули ся з правдою. В доказ сказаного наводжу слова Edwarda Gniewosza, бувшого шефа секцийного ц. к. мінїстерства „просьвіти і исповідань“, котрий в листї писанім до б. посла Ол. Барвіньского в справі львівского університету висказав ось що:

„Oligarchia nasza składa się głównie z zbiegów ruskich i z dorobkiewiczów, — niestety są wielu z tych, mianowicie z stanu duchownego, pochodzenia włościańskiego lub małomieszczańskiego. Nie mało w tej klice jest Ormian, z klejnotami wątpliwego pochodzenia polskiego, a wszystkich tych patryotów Polaków per katekso-chen głównie łączy tabula krajowa, która jak dawniej, dziś daje pozory szlachectwa, bo ino szlachcic mógł był posiadać dobra tabularne. Gdy u nas głównym zatrudnieniem, które wywołuje różne korzyści, przynoszące interesa, jest gospodarstwo na obszarach dworskich, więc naturalnie, że koło posiadaczy tych obszarów skupiają się różne żywioły, szukające pokarmu, jak kupcy, rzeźnicy, podszynkarze, bo głównymi szynkarzami są w swoich obszarach tabularzyści, dalej posesorowie, służba pokojowa, adwokaci i ich kancelarye, różnego rodzaju strebery...“ Серед тої честної компанії бачимо за багато людий, котрі ще вчера були Русини, лише задля інтересу перейшли на латиньский обряд і за одну ніч стали завзятими Поляками. Ось з таких то перевертнів рекрутують ся кадри всепольскі на нашій Руси, котрі щоби удержати домінуючу у всїм верховладу для них вельми інтратну, не перебирають в способах, щоби коли вже не можна Русина стерти з лица землї, то зділати єго зависимим від себе. О них то влучно пише Kraszewski в своїй повісти „Semko“. „Nie ma zajadlejszych wrogów nad tych, co się swej narodowości wyrzekłszy, w sumieniu gryzieni, zniszczyć by ją chcieli, aby o swej podłości zapomnieć“.

Не дармо каже наша пословиця: ›Який пан, такий крам‹. Дневникарство польске особливо львівске єсть вірним речником гадок і бажань своїх всепольских передплатників. О тім то дневникарстві пише ось що H. Sienkiewicz (Listy z podróży do Ameryki): ›U nas (в Варшаві) przynajmniej prasa jeszcze czysta, a oto mam przed sobą dotykalne dowody, że o ścianę, nad Pełtwią, zalotnica rozsiadła się już i w pewnym organie, w którym przez licytacyę in plus ofiaruje swe zwiędłe wdzięki więcej dającemu. Dowodzi to jednak, że handel nie wyłącznie w rękach żydowskich znajduje się w tamtych stronach. O! byle handel szedł, wszystko im tam łatwo sprzedać. Ale żyć w takiej handlowej krainie nie łatwo.

Всякі коментарі є ту злишні. Булисьмо недавно сьвідками тих оргій, які виправляло всепольске дневникарство по причинї тих сумних подій, які відбули ся у Львові. Завдяки тим organ-ам publicznej opinii, котрі знать взяли розбрат із здоровим розумом, з етикою християнською, з правдою і справедливостию, фабрикация нових Поляків особливо у Львові хутко поступає!... *Е.*

Полїтичний огляд.

Заграниця.

З Іспанії находять невідрадні вісти. Каналехасови доводить ся пити тепер те пиво, якого він наварив. Він думав, що революцийні і републиканьскі живла може він ужити яко добре заборола в боротьбі проти „клерикалїзму“, але не зауважив, як они єго визискали і стараютъ ся поволи вирвати керму з єго рук. Президент мінїстрів бачить тепер свою грубу похибку, поповнену через розпочате „Kulturkampf-у“ і хоче тепер вивинути ся з немилого положеня. Радикал Каналехас, що накинув ся на реформатора Церкви, старає ся знов зближити ся до консерватистів, з якими недавно зірвав, бо бачить, що з огляду на можливий упадок єго лїберали і радикали є надто слабою підпорою. Очевидно консерватисти не відкинули єго забігів до зближеня, а Каналехас набрав через те такої відваги, що значно відбив ся від своїх дотеперішних революцийних приятелів. З ›синої лавки‹, як в Іспанії зовуть мінїстеріяльне крісло, відмовив він амнестиї анархістам, згромадженим на іспаньскій границї у Франциї, які минулого року повтїкали були з Барцельони за границю, а тепер домагають ся дозволу на свобідний поворот. Сї анархісти, між якими находить ся багато звичайних злочинцїв, грозять навіть, що насильно переступлять іспаньску границю.

З сего приводу положене в Іспанії стає з кождим днем критичнїйше. В Більбао заносить ся все ще на великий страйк, в Барцельонї можливий поновний вибух революциї а в Катальонії повстане Карлїстів. Справдї не можна завидувати Каналехасови, а королївство терпить тяжко наслїдком промахів теперішного президента мінїстрів. Вправдї надїє ся Каналехас спинити революцийний рух при помочи війска і і заповідає навіть „найострійші середники“. Але сї слова є в кождім разї з одної сторони міріло для сего звороту, який виконав між тим або мусїв виконати Каналехас, з другої сторони є они також усправедливленем полїтики Маври, який поступив так само, як нинї радикал Каналехас серед подібних, а може навіть далеко тяжших обставин.

Знаменною для пануючого настрою є пригадка одного місця з присяги вірности для короля, зроблена одним з мадритских радикальних дневників. Від непамятних часів складали іменно іспаньскі стани королеви присягу вірности слїдуючого змісту: ›Коли ти будеш беречи наших прав і будеш збільшати наш добробит, будеш нашим королем; як нї, нї!‹ Альфонс XIII. зрозуміє сю пригадку. В кождім разї в Іспанії заносить ся на поважні події.

Всї турецкі сторонництва ведуть тепер боротьбу на жите і смерть з молодотурецким правлїнєм. Вказують на сю боротьбу о владу зарівно „викриті заговори“, про які звіщають депешї, увязнене визначного опозицийного посла Різи Нура, а також упадок шейка уль іслям Гусні-ефеозия і заступленє єго чоловіком, належачим до молодотурецкого комітету. Молодотурки мусять напружити всї свої сили, щоби удержати ся, а здає ся не перебирають они при тім в середниках.

Цареградскі дневники подають численні подробиці про тайний комітет, з яких виходить, що комітет дїлив ся на дві головні секциї, на

чолї котрих стояв Різа Нур і бувший бриґадир Натік, а головний провід мала якась високо поставлена особа. Полїция, яка перепровадила дальші увязненя, знає вже імена майже всїх членів. Головного учасника заговору, Алї Кемаля, бувшого шпіона султана Абдуль Гаміда, не увязнено, бо він втїк до Александриї. Тайний комітет постановив на останнїм своїм засїданю перед відкритєм урядити велику демонстрацию під девізою: відновленє шерияту.

В кретийскім питаню наступив важний зворот. Кретийцї дали опікунчим державам запоруку, що сповнять їх домаганє що до допущеня магометаньских послів до парляментарних нарад без зложеня присяги вірности королеви. А що провізоричне правительство з Венїзельсом на чолї зуміло запевнити собі на острові повагу і на разї не треба побоювати ся нїяких замішань, тому опікунчі держави вицофали воєнні кораблї з заливу Озда.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар**. В недїлю: руско-кат.: Ольги княгинї руской; римо-кат.: Христини муч. — В понедїлок: руско-кат.: Прокла і Ілярия; римо-кат.: Якова ап.

— **Радник Двора Ол. Барвіньский** одержав заяви признаня з нагоди статий оповіщених в »Русланї« в унїверситетскій справі від Русинів в Станїславові і з Теребовельщини.

— **Бідне „Дїло“** опинило ся у вельми скрутнім положеню супроти социялдемократичного посла Диаманда, з котрого передовицею уміщеною в часописи »Głos« п. з. „W sprawie uniwersytetu ukraińskiego“ познакомили ми також наших читачів. На сю передовицю могло оно собі сказати: et tu Brute contra me, бо справдї дневникови, для котрого Arbeiter Ztg. була пророчнею, дневникови, котрого робітники переняті социялїстичними змаганями, вельми важко було прочитати такі гіркі слова критики як раз із сего табору, до якого они намагають ся втягнути наш укр.-руский нарід. Нїчого отже дивного, що в довжезній передовицї всїми можливими викрутами намагає ся »Дїло« виказати нестійність докорів посла Дияманда про полїтику укр.-руского клюбу і відхрещує ся від социялдемократичного парляментарного Союза і від п. Дияманда та відборонює ся від „наук“ єго словами Шевченка: »Теплий кожух, тілько шкода, не на мене шитий«, хоч теперішні робітники »Дїла« так ще не давно намагали ся одягнути руский нарід в сей кожух!

Се саме »Дїло«, в тім самім редакцийнім складї, (з додатком лише теперішним п. Назарука) відпекує ся від социялдемократичного критика, хоч перед трема роками зовсїм рішучо доказувало, що руским послам можна і треба лучити ся лише з т. зв. вольнодумними нїмецкими (радикалами) і социялдемократичними послами і глузувало з того, коли ми висловлювали погляд, що укр.-рускі посли повинні глядїти союза з найбільшим і впливовим сторонництвом христ. суспільників і південнославяньским союзом (христ. сусп. Словінцями, Чехами і Хорватами). Але на се не мало »Дїло« иншої відповіди в своїй бундючности, як глузованє, що ми бажалиб привязати руский клюб до клерикальних і вспятних сторонництв. Ми вказали на таку комбінацию на основі реальних вислїдів з давнїйших лїт, але се не трафляло до переконаня »Дїла« упоєного виборчою побідою, чисельностю руских послів, і т. п., котрим оно вже визначило ролю язичка в парляментарній важцї. Коли ми робили після кождої сесиї »народного парляменту« зовсїм предметові замітки про полїтику укр.-руского клюбу на основі статий від самих членів клюбу поміщуваних в »Дїлї«, де они признавали ся до повного відокремленя, до безуспішности своїх змагань, тодї „Дїло“ накидало ся на »Руслана« так само, як і у вчерашнім числї, що єму лише ходить о се, щоби »доїхати« укр.-рускому клюбови і орґанам тих партий, які складають спільний клюб у парляментї“.

Коли ті чинники і представники вважають себе одиноко покликаними до репрезентациї руского народа і веденя полїтики, то нашим не тілько правом, але й обовязком виступати з критикою. »Дїло« глузувало з поглядів висловлюваних »Русланом« про згаданий висше союз з христ. сусп. Нїмцями, Словінцями, Хорватами і Чехами, а захвалювало союз з вольнодумними Нїмцями і социялдемократами, заповідалоє великі успіхи з такої полїтики, а тепер викручує ся тим, що руских послів лише 20 і що »укр.-рус. клюб стоячи в опозициї, немає нїякої відповідальности за те, як поводить ся правительство супроти населеня!“ Отсе має бути відрада руского народа! — Нїчого отже дивного, що »Дїло« в недостачі поважних і річевих арґументів не може нїчого иншого навести проти нашої критики, лише свої оклепані фрази, мовби то наші виводи мали метою »оборону намісника д-ра Бобжиньского«, котрої він зовсїм не потребує і мовби то »Руслан« таксамо писав про кождого з попередних намісників. Навпаки може »Дїло« переконати ся, заглянувши до попередних річників, що »Руслан« вказував виразно на хибність москвофільскої полїтики ґр. Пінїньского і Потоцкого і що се шкідне не тілько свобідному розвиткови руского народа, але й незгідне також з державною ідеєю. Безвиглядність своєї полїтики хоче »Дїло« бодай тим піддержувати, що радоб мати галицку Македонію і пхає і нарід і молодїж на край пропасти, забуваючи о тім, що Македонїя не була можливою навіть в знесиленій Туреччинї. А колиб дійшло до нещастя, тодїб оно також голосило, що не може за те приймати відповідальности. Нї, хто грозить, нехай не ховає ся за такі фрази, а має також відвагу приняти на себе одвічальність.

— **З підгаєцкого повіта** пишуть нам: Що национальна сьвідомість і орґанїзация обнимає щораз ширші круги нашого народа, найлїпшим доказом єсть се, що навіть в такім закацапщенім селї як Гнильче, підгаєцкого повіту, відбули ся минувшої недїлї 17. с. м. перші загальні збори товариства „Сокіл“. Бо треба знати, що на гнилецкім здавен давна »твердім« ґрунтї годї було защепити яку благородну национальну думку. Та отсе вперве удалось засновати в Гнильчи взагалї перше україньске товариство а іменно „Сокіл“, а тим самим випередити пляноване заснованє чорносотенної „Дружини“. Самі збори, на котрих мимо повітового віча в Підгайцях, взяли численну участь сусїдні села, як Дрищів, Носів і инші, відбулись в місцевій читальнї Качковского спокійно і несподївано гарно. З особливим признанєм потреба піднести незвичайно щиру і патриотичну промову Всеч. о. Шараневича, місцевого сотрудника, котра „затвердїлим“ Гнильчанам отворила почасти очи, котрі крім твердих »йори« і »йор« нїчим не інтересують ся. Її власне треба приписати, що коли предсїдатель зборів, тутешний управитель школи Вп. Турчан завізвав до вписуваня в члени засновуючого ся Товариства, то мимо підлого відмовлюваня запаморочених одиниць молодїж юрбою повписувалась в члени — всїх покищо є около 60 членів. Головою Товариства вибрано єго головного ініцията Всч. о. Шараневича. По зборах відбулись ще дві удатні декламациї Соколів з Носова, почім учасники по відспіваню национальних гимнів розійшли ся. Відтак молодїж під проводом місцевих академиків відбула перші вправи. Судячи по охотї і податливости членів, „Сокіл“, в сім селї розвине ся.— Рівночасно на отсїм місци складає „Сокіл“ нашому Тов у „Днїстер“ сердечну подяку за ласкаве удїленє 20 К, на заснованє так важного і розбуджуючого самосьвідомість национальну товариства. — *В.*

— **Арештованє академика**. Оноді привів жандарм до слїдчої вязницї у Львові руского академика Волошиновского, арештованого на приказ прокураториї, яко підозріного о чинну участь в унїверситетскій демонстрациї.

— **Слїдство проти арештованих** руских студентів має скінчити ся в перших днях серпня. Потім більшість арештованих мають випустити із слїдчої вязницї. Польскі часописи доносять, що не можна відшукати дуже важного сьвідка студ. прав Петра Подолецкого.

— **Сенат краківского унїверситету** забрав голос в справі першо-липневих подій на львівскім унїверситетї і вислав ось таку адресу львів. унїверситетови: »Ректор і академічний сенат ягайлоньского унїверситету ректорови, сенатови і професорам львівского унївеситету. Коли на вас, виставлених безнастанно на варварскі напади, спадає здвоєний обовязок удержуваня на взнеслій вижинї польской культури на землї, пересяклої кровю і працею наших предків, шлемо вам запевненє, що чуємо ся з вами єдностию. Притім висловлюємо пересьвідченє, що в таких як нинї условинах більше чим колинебудь головним старанєм всїх властивих чинників повинно бути удержанє порядку і забезпеченє права. Висловлюємо також надію, що переняті безсторонною справедливостию і споковм, а свобідні від всякої слабости, станемо всї Поляки на тім становищи, що на насильства і анархістичні напади належить відповісти строгим виконуванєм законів, а не повільностию супроти тих, що уживають того недостойного оружя. Лише сею дорогою причинимо ся до побіди сеї основної засади, що в законній державі про поводженє і здобутки мають рішати предметові згляди, а нїколи грозьба і насильства та що до культурних цїлий доходить ся лише культурними середниками«. — Як з сего бачимо, сенат крак. унїверситету згадуючу про „захованє порядку“ дає делїкатно науку сенатови львів. унїверс., щоби не позволив брикати також всепольским акамикам.

— **„Пожарні дружини“ в Чернигівщинї.** З борзеньского повіту доносять „Радї“, „що там начеб то в кождому селї є „пожарні дружини“, але користи з тих дружин дуже мало. Нї старі, нї молоді дружинники не вміють нїчого робити на пожежах, не вміють ходити коло пожарного знарядя, бо нїхто їх сього нїколи не навчав. Варто булоб, щоб хоч час від часу наїзджали якісь інструктори, та показували дружинникам, як треба ходити коло пожарного дїла“. — Годило би ся, щоби „Рада“ і инші україньскі часописи в Росиї звернули на своїх сторінках увагу тих пожарних дружин на брошурку видану львівским „Соколом“ п. з. „Пожарництво“. В сій книжочцї (яка у Львові коштує 10 сотиків) описано, як пожарники мають подїлити ся на віддїли, як робити вправи з сикавкою і иншими пожарними приборами і як ратувати при огни. Брошурка написана так ясно і зрозуміло, що навіть без інструктора можна навчити ся пожарної оборони. Додатиб ще, що в брошурцї нема нїчо такого, через що могла би росийска цензура єї заборонити.

— **Фякерска демонстрация**. Віденьский маґістрат зарядив, щоби всї фякри у Віднї заосмотрили ся в таксаметри. Проти сего запротестувало уладжене в Пратері віче фякерників. По вічу яких півтретя тисячі фякрів уладило демонстрацийну їзду по містї, очивидно без гостий. На передї їхали 2-кінні фякри по чотири в однім рядї, а потім однокінні. Демонстрация виглядала величаво при такій масї фякрів. Полїция не мала причини перешкаджати демонстрацийній їздї фякерників.

— **З житя сибірских засланців.** В останні часи в селї Усть-Цильмі на гозову засланців посипались нові висилки і ревізиї. Трохи ранїйше вислано в дальші сторони 6 засланців з котрих один у дорозї отруїв ся. Похоронили сего товариша і пішли по селу чутки, що ще будуть висилати у нові далекі села. Деякі засланцї зжали своє збіже і так 2—3 днї сидїли, ждучи з часу на час нової подорожи. Але на сей раз якось викрутились. Гуртової висилки більше не було. За те розсилають по одному. Вислано Вайсмана і Левіньского. Дня 30. червця о 8. год. рано до засланця-Українця Терпила прийшла полїция й зробила ревізию з наказу справника. Між иншими при ревізиї дуже цїкавились україньскими книжками і часописями. Забрали на перегляд такі книжки 2 томи „драм і комедий“ Грінченка, єгож „Серед темної ночи“, „Кобзаря“, „Розвагу“, Винниченка „Великий Молох“, виданя „Просьвіти“, „Петербургскаго благотворительнаго общества“ і инші; всього півсотнї примірників. Дивно те, що брали всяку книжку, не дивлячись на їх заголовок, як она була надрукована україньскою мовою. Окрім того забрали переписку, патрони для охотницких рушниць і инше. Ревірия наробила немало переполоху серед засланців,особливо серед засланцїв-Українцїв.

— **З дощу під ринву**. Редактор Свобода в Празї, котрого засуджено за противійскову аґітацию на 8 місяцїв вязницї відкликав ся був до касацийного трибуналу і недавно тому станув при другій розправі. Сим разом засуджено єго на 13 місяців тяжкої вязницї.

Вибух пороховнї. В Калїярі (на острові Сардинія) вибухла оноді пороховня, положена під містом. З пороховнї не остав камінь на камени. В Калїярі близько пороховнї потріскали всї шиби у вікнах, а багато домів завалило ся. З людий нїхто не потерпів калїцтва.

— **Наслїдки шаленої їзди**. В Мамаївцях коло Черновець розторощив ся самоїзд дїдича Кшиштофовича о тягаровий віз. Комісар староства бар. Павло Капрі і ґр. Лубіньска, які крім Кшиштофовича були на самоїздї, тяжко покалїчили ся. Також покалїчений парубок Гаврило Стефаниця.

— **Дрібні вісти**. Вінчанє п. Осипа Дембіцкого, звісного діяльного члена і бібліотекаря „Львівского Бояна“, з п ою Юлією Ґелемеївною відбуло ся дня 23. липця о 8. год. рано в Успеньскій церкві у Львові.

— **Переписка Редакциї**. *Впов. К. Кр. в Мер.* Не маємо фондів на наукові подорожи. Зверніть ся з предлогою до Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові.

Оповістки.

— **В Долинї** відбуде ся заходом філїї »Просьвіти« в недїлю, дня 31. липця на майданї п. Івана Мисевича народна забава з такою проґрамою: О год. 1. в полудне похід Січий і Соколів при звуках орхестри і хору з дому філїї на майдан. Повитанє Січових і Сокільских делеґатів з поза повіта. О год. 3. вільні вправи і топірцями. Відтак слїдують товариські гри і забави а вечером штучні огнї. Між поодинокими точками буде концертувати музика і хор. Вступ від особи 20 сот. Чистий дохід призначений на Селяньску бурсу в Долинї.

— **В Пробіжній**, гусятиньского повіта, відбуде ся в неділю, дня 24. с. м. представлене: »Збиточник«, комедия в 5 діях А. Коцебу-ого. Початок о год. 7. вечером.

— **З Болшовець** Аматорский кружок бурштиньскої читальні „Просьвіти“ відограє 24. липця с. р. о 7. год. вечер. в Болшівцях штуку в 3 діях „Перехитрили“. Чистий дохід на добродійні ціли.

Посмертні † оповістки.

О. Теодор Молчковский, парох в Тустани, галицкого деканату, вислужений декан, упокоїв ся 7. с. м. в 80. році житя а 59. р. сьвященьства. В. є. п.!

Николай Кульматицкий, студент прав і однорічний доброволець у військовій службі в Тиролі, помер там оноді. Покійник займав ся за академічних часів народною працею в Буську і в Поморянах. В. є п.!

Наука, штука і література.

— **Верховиньскі згадки.** II. Над озером. Написав *Єротей Пігуляк.* Ся книжка (стор. 204, 16-ки) яко 215 і 216 ч. видавництва „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, подає займаючі образки з нашої Чорногори, пережиті пос. Пігуляком підчас єго побуту на Чивчині недалеко Буркута. Не лише для любителів наших красних гір, але для кождого буде она становити займаючу лектуру. Ціна єї неподана. Замовляти в тов-і »Руска Бесіда« в Чернівцях.

— **В Київі і у Вильні** грає тепер рівночасно по два україньскі театри. В Київі дає вистави в „театрі городского саду“ трупа Миколи Садовского, а в літнім театрі „купецкого зібраня“ розтаборилась театральна дружина Т. Колесниченка. Більшою симпатиєю, без сумніву заслуженою, тішить ся у справоздавця »Ради« театр Садовского. У Вильні грають дві україньскі театральні дружини Шатковского і Ярошенка. Видно, що на представленя ходять чужинці, бо своїх певно у Вильні небагато.

Телеграми

з дня 23. липця.

Будапешт. Сойм приняв вчера адресу більшости серед грімких оплесків, почім розпочала ся розправа над буджетовою провізориєю.

Ішль. Президент угор.-міністерства Куен-Гедерварі і спільний міністер скарбу Буріян прибули тут нині рано і будуть у цісаря на послуханю.

Петербург. Цариця вдова тяжко занедужала.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати

про ціни збіжа і продуктів у Львові від 13. до 19. липця 1910.

	за 50 клґ.
Пшениця	9.80—10·00 К
Жито	6·60— 6·80 К
Ячмінь броварняний	6·00— 7 00 К
Ячмінь на пашу	6·30— 6·50 К
Овес	7·00— 7·30 К
Кукурудза	0·00— 0 00 К
Гречка	0·00— 0·00 К
Горох до вареня	12·00—13·00 К
Горох на пашу	6·95— 7·15 К
Бобик	7·00— 7 25 К
Конюшина червона	65·00—75·00 К
Конюшина біла	70·00—88·00 К
Конюшина шведска	75 00—85·00 К
Тимотка	22·00—25·00 К
Ріпак зимовий	10·75—11·00 К
Насінє конопл.	00·00—00 00 К
Хміль старий	135·00—160 0 К
Хміль новий	120·00—150·0 К

Розклад зелізничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	8·55	1 30	5 45	10·05
Кракова	7·27	10 10	1·15 Б	**8 40**	**2 30**
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10 30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	**6·35**	12 20
Станиславова	5·45	—	—	-	—
Коломиї.	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	7·41	11·02
Стрия				10·19Д	
Самбора	8 00	9·58	2·00	-	9 00
Рави рускої	7 32	12·00	—	8·00	--
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Брухович	7·32	1·05 Л	1·53 З	8·00	9 25 З
Брухович	7·49 К	1·20	4·10 З	3·26К	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12 1[illegible]
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10 07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11,55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·23	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А
Зі Львова відходять до	**рано**	**перед пол.**	**по полуд**	**вечер**	**в ночи**
Кракова	3·45	**8·25**	**3 15**	**6·55**	11.15
Кракова	6 04	8.40	3·55	7·45	**12·45**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10 40	**2·16**	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10 26
Черновець	—	**9 10**	**2·23**	—	**2·50**
Станиславова	—	-	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·10	10·15	1·45	6 50	11·25
Самбора	6·00	9·05	3 40	—	10·40
Рави рускої	7 31		2·30	7·10	11·35 З
Яворова	8·20		—	6·30	—
Брухович	6·13	10·05Л	2 35 З	8·38 З	11·35 З
Брухович	7·24	12·25 З	4·24 З	7·10	
Підгаєць	5·58			6 16	
Янова	8·20	10·20К	1·35 Н	3·25	6·39 К
Любіня	6·10	9·05	2·15 Р	3·40	10 40
З Підзамча до:					
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8 33	**11·32**
Бродів	6·35	11·00	**2 31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	—
Винник			1·30		11·35А
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділї.

А = лише в середи і суботи. — Б = від 1/6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділї і сьвяті обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділї і рим.-кат. сьвята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31/8 щоденно — Н = від 1/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята.

Ч. 67.786.

Оповіщене.

Від 1. січня 1911. є до виарендованя митничі доходи на 48 рогачках краєвих, а іменно: в Доброполи (пов. Бучач), Ставчанах (пов. Городок яг.), Ясенові пол. Серфинцях (пов. Городенка), Ґусятині Крогульци (пов. Гусятин), Буску, Обидові, Холоєві, Стоянові (Камінка стр.), Соколові (пов. Кольбушова), Домбю, Падві коло Ржисках, Малиню (пов. Мелець), Єжовім, Новосільци, Кшондції (пов. Ніско), Шафлярах, Закопанім, Дембні. Н. Торзї за Білим Дунайцем, в Н. Торзї за Чорним Дунайцем (пов. Н. Торг), Жидатичах (пов. Львів), Ольшанах, Пралківцях, (Кругель) (пов. Перемишль), Демянові Підкамінію, Залипю, (пов. Рогатин), Бжезниці (пов. Ропчиці), Ясьонці (пов. Ряшів), Сілци, Новім дворі, (пов. Сокаль), Горжицях, Міхотині (пов. Тарнобжеґ). Шляхтинцях (пов. Тернопіль), Товмачи, (Павагичах) пов. Товмач), Дарахові, Струсові (Варваницях), (пов. Теребовля). Ґрабошицях, Ґожени дол., Скавцях (пов. Вадовичі), Поморянах, Розгадові, Кудодинцях, Залізцях (пов. Золочів), Винниках під Жовквою, Печихвостах (пов. Жовква).

Близші відомости про услівя лїцитацийні і взірці на оферти можна одержати в Деп. IV. Виділу Краєвого або в канцеляриях дотичних виділів повітових.

У Львові, 8. липня 1910.

160 (1) *Ходзїкевич.*

Видає і відповідає за редакцию Семен Ґорук.

З друкарні В. А. Шийковського.